

Toimialueen selvitys:

Sivistyksen toimialue kiittää tarkastuslautakuntaa vuoden 2022 tarkastuskertomuksesta ja siinä esitetyistä johtopäätöksistä ja suosituksista. Seuraavassa sivistyksen toimialueen vastine tarkastuslautakunnalle.

Sivistyksen toimialueen yleiset huomiot tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta 2022

Yleistä

Arviointikertomus on tarkastuslautakunnan arvio siitä, miten kunnan tilivelvolliset ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa edellisellä toimintakaudella eli vuonna 2022.

Sivistyksen toimialueen näkökulmat arviointikertomukseen ovat alla sitä mukaa, kun siinä oli esitetty toimialuetta koskevia huomioita.

Huomiot tiivistelmästä

Arviointikertomuksen tiivistelmässä sivistyksen toimialuetta tai sen palveluita ei mainita ollenkaan, vaikka sivistys on kunnan suurin toimialue.

2. väestönkasvun vaikutukset varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden voimavaroihin

- *Sivistyksen toimialue tuo esiin, että väestönkasvuun liittyvää suunniteaineistoa, toteutunutta väestönkehitystä ja lapsi- ja oppilasmäärien vuotuista vaihtelua seurataan tarkasti. Palveluverkon riittävyys ja rakennusten muuntojoustavuus eri toiminnoissa vuosikymmenten aikana on huomioitu uudisrakentamisessa. Henkilöstön rekrytointiin on panostettu paljon, ja valtakunnallisestikin haastavassa tilanteessa varhaiskasvatuksen henkilöstöä on onnistuttu rekrytoimaan kuntaan riittävästi.*

4. panostaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

- *Lasten ja nuorten hyvinvointi on ollut vuoden 2022 aikana sivistyksen toiminnan keskiössä. Hyvinvointityötä jatketaan edelleen tulevien vuosien aikana.*

Kulttuurin palvelualueen arvioinnin suositukset

Toimialueen selvitys: Kulttuurin mahdollistaminen kaikille

Tuusulasta löytyy aktiivisia kulttuurin kuluttajia kaikissa ikäluokissa. Kulttuurikasvatussuunnitelmien kautta jokainen tuusulalainen lapsi ja nuori pääsee kokemaan kulttuuria monipuolisesti. Nuorisopalvelujen kanssa on toteutettu kulttuuriohjelmaan nuorille, ja he ovat olleet myös itse ohjelmiston suunnittelijoina ja tuottajina. Ikäihmiselle vuosittain toistuvina tapahtumina ovat kulttuurinen palvelukotikiertue ja Vanhusten viikko. Kirjastojen, museoiden ja kulttuurin tapahtumat ja palvelut ovat tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille. Keväällä 2023 käyttöön otettu Kaiku-kortti mahdollistaa haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien nuorten ja aikuisten mahdollisuuden harrastaa kulttuuria.

Toimialueen selvitys: Lasten ja nuorten lukutaito, lasten ja nuorten kulttuurihankkeet

Kirjasto tukee monella tapaa lasten ja nuorten lukutaitoa. Monet tarjotut palvelut ovat osa Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmia, joista Taika Kultsu on varhaiskasvatusikäisille suunnattu ja ja Kultsu perusopetusikäisille. Toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2023. Kulttuurikasvatussuunnitelmat takaavat kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoisen mahdollisuuden kokea monipuolisesti paikallista kulttuuria.

Aluehallintovirasto myönsi kirjaston ja työllisyyspalveluiden yhteiselle Sana haltuun -hankkeelle 45 000 euron avustuksen. Hankkeeseen on palkattu projektikoordinaattori ja hanke käynnistyy syksyllä 2023.

Toimialueen selvitys: Henkilöstön hyvinvointi

Henkilöstöön liittyvissä asioissa sivistyksen toimialue tekee tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalveluiden kanssa. Osana kuntastrategiaa kunnassa on laadittu henkilöstöpalveluiden seurantavastuulla oleva Osaaminen ja kyvykkyydet –keino-ohjelma, joka luo raamit ja tavoitteet myös henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittymisen edistämiseksi. Henkilöstön hyvinvointia seurataan säännöllisesti osana henkilöstöpalveluiden Pulssi-kyselyä, ja sivistyksen toimialueen alaisilla palvelualueilla ja niiden yksiköissä tuloksia seurataan säännöllisesti. Henkilöstön hyvinvointiin vaikuttavia toimenpiteitä tehdään sivistyksessä niin toimialue-, palvelualue kuin yksikkötasoisesti.

Koronapandemia näkyi edelleen vuonna 2022 kulttuuripalveluiden henkilökunnan poissaoloissa. Aleksis Kiven merkkivuonna 2022 kulttuuripalvelut haastoi kaikkia kiinnittämään huomiota omaan hyvinvointiinsa erityisesti mielen hyvinvointiin. Myös työhyvinvoinnissa keskityttiin toimiin, joilla voi edistää omaa terveyttään ja jaksamista.

Vapaa-aikapalveluiden arvioinnin suositukset

Toimialueen selvitys: Liikuntapalveluiden palveluverkko ja Tuusulanjärven talviliikunta

Valtuustokauden loppupuolella tulee arvioitavaksi tarve Hyrylän urheilukeskuksen alueen yleissuunnitelman (2017) päivittämiseen. Myös kuntakeskusten vastaavat suunnitelmat tulee päivittää. Palvelualue on aiemmin ottanut suosituksessa mainittuihin kehittämistoimiin kantaa palvelualueen palveluverkkosuunnitelmassa. Terveysliikunnan ohjelma ja palvelualueen toiminnan kehittäminen voidaan kuvata jatkossa laaja-alaisemmassa ohjelmassa vrt. alueiden yleissuunnitelmat ja muut yksiköiden toimintasuunnitelmat. On hyvä tutkia hyvinvoinnin edistämistä ja muutostarpeita olosuhteiden, ohjatun liikunnan ja yksilöohjauksen ja kansalaistoiminnan sekä nuorisotyön tarpeiden kannalta. Tuusulanjärven talviliikuntaolosuhteita ylläpidetään jatkossakin yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa. Valtavat kävijämäärät ovat lisänneet erilaisten oheispalveluiden tarvetta. Palvelualue kutsuu kunnan kaikki toimialat mukaan tähän työhön. Järven vetovoima on testattu kahden edellisen talven aikana. Sen lisäämisen voisi ajatella koskevan talviliikunnan oheispalveluiden parantamista, mikä vaatii paljon lisäresursseja ja tiivistä yhteistyötä.

Toimialueen selvitys: Uimahallin laajennus- ja korjaustarpeet

Uimahallin kävijämäärät ovat suuret. Ennen pandemiaa n. 220 000 / vuosi. Tarve uimahallin laajentamiselle on otettu esille mm. maauimalaan ja uimahallitoimintaan liittyvissä tarveselvityksissä. Toiminnallisesti ja kävijämäärien ennustetun kasvun perusteella sisätiloja tarvitaan tuplasti nykyisestä; terapia-altaita, muuntoaltaita, uimaratoja ja kuivan tilan liikunta- ja oheistiloja tarvitaan. Palvelualue on tuonut esille, että uimahallin todellinen kehittämistarve on sisätilaiden, teknisten tilojen ja oheistilojen lisäämisessä ja parantamisessa. Ulkouinti- ja maauimalapalvelut eivät ratkaise näitä kysymyksiä. Uimahallin laajentaminen voidaan katsoa osaksi alueen hyvinvointilaitosten kehittymistä, kuntoutuksen ja ammatillisen ohjaustarpeen kannalta. Teknisesti uimahalli selviää isoistakin asiakasmääristä. Asiakaskokemus, toiminnan sujuvuus ja palvelut tulee pystyä mitoittamaan pitkällä aikavälillä riittäviksi. Uimahallin korjausrakentamisen yksityiskohtainen suunnittelu alkaa syksyllä 2023.

Toimialueen selvitys: Nuorisotyön monimuotoisuus

Nuorisotyön muodot monipuolistuvat ja henkilöstön resurssit tulee kohdentaa tehokkaasti. Nuorisotyön ammattilaisia tulee kouluttaa jatkuvasti ja työntekijöiden osaamista tulee jakaa alueellisesti. Nuorisotyötä tehdään kunnan sisäisissä verkostoissa, kuntayhteistyönä, viranomaisten kesken sekä perheiden kasvatusvastuuta tukien. Alueellinen nuorisotyö on päivittäistä kohtaamista nuorten kanssa, ikäluokat tunnustetaan paremmin tehokasta koulunuorisotyötä tekemällä. Vakanssien vakinaistaminen parantaa ikäluokkien tuntemusta ja luottamuksen rakentuu pitkäjänteisemmin. Ajankohtaisten ilmiöiden havaitseminen ja nopea reagointi on tärkeää. Nuorisotyö on kiinni ajassa ja erilaisissa tilanteissa, tarvitaan kykyä varautua, joustaa ja sopeutua muuttuviin tilanteisiin ja ilmiöihin resurssien mukaisesti.

Vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden jälkiseuranta

Arviointikertomuksen kappaleissa 14.5 ja 14.6 käsitellään vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden ja suositusten jälkiseurantaa. Tehtyjen toimenpiteiden arviointiin sivistyksen toimialue toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomukseen annetuissa selvityksissä on kattavasti kerrottu toimista, jotka liittyvät tarkastuslautakunnan huomioihin ja suosituksiin sekä kasvatus- ja sivistyslautakunnan että kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisessa toiminnassa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osalta tarkastuskertomuksessa todetaan, että lautakunnan antama selvitys on kattava ja toiminnassa on pyritty toteuttamaan tarkastuslautakunnan suosituksia. Kasvatus- ja sivistyslautakunnan osalta sivistyksen toimialue toteaa, että suositusten mukaisia toimia on tehty annetun selvityksen mukaisesti.

Palveluverkko-ohjelman etenemistä ja budjettia seurataan säännöllisesti palveluverkon ohjausryhmässä, ja asiaan liittyviä infoja ja seurantaa on tehty lautakunnissa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa.

Yleiset huomiot

Yleisenä huomiona arviointikertomuksessa Sivistyksen toimialueen osalta näkyvät kolme arviointikertomuksen laatuun ja käsiteltävyyteen vaikuttavaa seikkaa.

Sivistyksen toimialueen organisaatio on kuvattu virheellisesti, ja tämä on aiheuttanut myös virheitä arviointikertomuksen sisältöön.

Sivistyksen toimialueen voimassa oleva organisaatio on

- Kasvatus- ja sivistyslautakunta
  - Varhaiskasvatuksen palvelualue
  - Oppimisen palvelualue
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
  - Kulttuurin palvelualue
  - Vapaa-aikapalvelut

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alainen toiminta on jätetty jaottelemaan palvelualueisiin, ja sitä on käsitelty koko toimialueen toimintana. Eri toimialueita ja niiden alaisia palvelualueita käsitellään hyvin eri tavoin. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueita on käsitelty tarkemmin, kun taas varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden erittely puuttuu ja niitä on käsitelty sivistyksen toimialueena. Toisaalta kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osalta arviointikertomus ei sisällä lainkaan vuoden 2022 tavoitteita, kun kasvatus- ja sivistyslautakunnan osalta ne sisältyvät kertomukseen.

Toinen yleinen huomio arviointikertomuksesta on vuoden 2022 arvioitavan toimintakauden ja vuoden 2023 kuluvan toimintakauden tapahtumien sekoittuminen. Arviointikertomuksessa tulisi pitäytyä vain arvioitavan

toimintakauden tapahtumissa. Tämä toki haastaa tarkastuslautakuntaa, koska kunnalliset prosessit ovat pitkiä ja voivat jatkua eri toimitavuosille.

Kolmas huomio arviointikertomuksesta liittyy tarkastuslautakunnan huomioiden ja suositusten epätarkkuuksiin.